

ca un acord asupra tuturor împrejurărilor care privesc o luptă comună împotriva Imperiului Otoman. Se știe că în tratat se află o parte care privește eventuala împărțire a Moldovei între Polonia și Ungaria, fixându-se zonele ce ar reveni fiecăreia din cele două puteri vecine, în așa fel ca și una și alta să aibă ieșire la Marea Neagră²⁰. Istoricii români mai vechi au socotit această înțelegere polono-ungară ca un act de felonie al regelui Poloniei față de Alexandru cel Bun, aliatul și vasalul său. Este însă de observat că sensul adevărat al tratatului a fost greșit înțeles; această împărțire urma să fie valabilă numai în cazul când domnul Moldovei ar fi refuzat să participe la lupta comună împotriva turcilor. Punctul principal al tratatului de la Lublau, înțelesul său esențial, stă într-o cedare a Ungariei față de Polonia. Ungaria privea Moldova ca pe o țară vasală a ei, încă din vremea lui Dragoș, căpitan al regelui Ungariei în lupta împotriva tătarilor. După ce Moldova devine în 1387, vasală Poloniei, Sigismund de Luxemburg a încercat să-și impună cu forța autoritatea în țara de dincolo de Carpați, pornind în 1395 o expediție împotriva lui Ștefan voievod, care s-a terminat cu o înfrângere²¹. Acum, întâia oară într-un tratat internațional, Ungaria recunoaște suzeranitatea Poloniei asupra Moldovei. Aceasta este temelia tratatului, dar se introduce o clauză secundară, care înseamnă o concesie făcută regelui Ungariei: dacă domnul Moldovei nu-și va îndeplini datoria de vasal, adică dacă nu va participa la apărarea creștinătății, atunci țara lui va fi împărțită pentru a servi ca punct de plecare la războiul împotriva turcilor. Exista deci în acel moment o învinuire sau o bănuială ridicată de Sigismund de Luxemburg, asupra intențiilor lui Alexandru cel Bun. Credem că nu este prea greu să determinăm natura acestei bănuieli, dacă ținem seamă de momentul politic. Tratatul, cum am spus, este îndreptat împotriva Imperiului Otoman, unde domnea sultanul Musa, fiul lui Baiazid. Precum se știe, Musa fusese ridicat în scaunul padișahilor cu ajutorul lui Mircea cel Bătrîn, domnul Țării Românești²². Mircea era atunci aliatul sultanului pe care-l ridicase ca să slăbească imperiul, dar oricum era considerat de Ungaria ca prietenul turcilor. Domnul muntean era în același timp protectorul domnului Moldovei, Alexandru cel Bun, care-și datora domnia lui Mircea. Învingătorul de la Rovine «luase la sine» pe Iuga vodă, predecesorul lui Alexandru, ajutînd astfel pe acesta să ia domnia²³. Astfel înțelegem bănuiala aruncată de Sigismund, fostul suzeran al lui Mircea, bănuială, care-și face loc în textul tratatului: Oare Alexandru al Moldovei sub influența vecinului său din Țara Românească, nu va refuza să lupte alături de Ungaria și Polonia împotriva sultanului Musa, aliatul păgîn al lui Mircea cel Bătrîn? Că lucrurile stau așa și că cel vizat era Mircea, neamintit în tratat, pentru că țara lui nu privea relațiile polono-ungare, se vede din aceea că într-o eventuală împărțire cuprinsă în actul de la Lublau, în lotul Ungariei, este cuprinsă și Chilia²⁴.

Moldova urma să fie împărțită numai în cazul când s-ar fi dat de partea turcilor. Tratatul de la Lublau nu trebuie deci privit ca un act îndreptat

²⁰ *Codex Vitoldi*, în *Monumenta Medii Aevi historica res gestas Poloniae illustrantia*, VI, p. 228 și urm.

²¹ Cf. P. P. Panaitescu, *Mircea cel Bătrîn*, București, 1944, pp. 308—320.

²² *Ibidem*, pp. 276—282.

²³ *Cronicele slavo-române din sec. XV—XVI publicate de I. Bogdan*, ed. P. P. Panaitescu, București, 1959, p. 14.

²⁴ Vezi P. P. Panaitescu, în «*Romanoslavica*», III, 1958, pp. 95—116.